Thomas Aquinas: De potentia dei. Add: De malo; De spiritualibus creaturis; De anima; De unione verbi; De virtutibus. Ed: Theodericus de Susteren

Cologne: Heinrich Quentell, 7 May 1500, 1500

positoꝝ ad qđ potentia se habet sit possibile. vnū tñ
Ad 17 est incōpossibile alteri. ¶ Ad. xvij. dōm. ꝙ voluntas
qñ de nouo incipit eligere trāsmutat̃ ex sua priori dis/
positione q̄ʒtum ad hoc ꝙ prius erat eligens in poten
tia ⁊ postea fit eligens actu. et hec q̇dem trāsmutatio
est ab aliquo mouente inq̄ʒtum ipsa volūtas mouet
seipam ad agendū. ⁊ inq̄ʒtum etiam mouet̃ ab aliq̄
exteriori agente scʒ deo. nō tñ ex necessitate mouetur
Ad 18 vt dictū est. ¶ Ad. xviij. dōm. ꝙ pncipiū humane co
gnitōis est a sensu. non tñ oportʒ ꝙ quicq̇d ab hoīe
cognoscit̃ sit sensui subiectū. vel p effectū sensibilem
immediate cognoscat̃ / nā ⁊ ipse intellectus intelligit
seipm p actū suū q̇ nō est sensui subiectus / siliter etiā
et interiorē actū volūtatis intelligit inq̄ʒtū p actum
intellectus quodāmodo mouet̃ volūtas. ⁊ alio mō
actus intellectus causat̃ a volūtate. vt dictū est. sicut
effect⁹ cognoscit̃ p cām ⁊ p effectū / Dato tñ ꝙ potē
tia volūtatis ad opposita se habens nō possit cogno
sci nisi p effectū sensibilem. adhuc rō nō sequit̃ / sicut
eñ vniuersale qđ est vbiqʒ ⁊ semp cognoscit̃ a nob̄
p singularia q̄ sunt hic ⁊ nūc / ⁊ materia pma q̄ est in
potentia ad diuersas formas cognoscit̃ a nobis per
successionē formaꝝ. que tñ nō sunt simul in materia.
ita ⁊ potentia volūtatis ad opposita se habens cog/
noscit̃ a nobis. nō quidē p hoc ꝙ actus oppositi sint
simul. sed qꝛ successiue sibi inuicē succedūt ab eodem
pncipio. ¶ Ad. xix. dōm. ꝙ ista ppositio sicut se ha/
Ad 19 bet actus ad actū. ita se hʒ potentia ad potentiā. quo
dāmodo est vera ⁊ quodāmō est falsa. si eñ accipiat̃
actus ex equo respondens potentie vt vl'e obiectum
ipsius veritatēʒ hʒ ppositio / sic eñ se hʒ auditus ad
visum sicut son⁹ ad colorē / Si aūt accipiat̃ id qđ cō
tinet̃ sub obiecto vniuersali. sicut particularis actus
sic ppositio veritatē nō hʒ. vna est eñ potentia visi/
ua. cū tñ albū ⁊ nigrū nō sint idem / licʒ ḡ simul insit
homini potētia volūtatis ad opposita se habens. tñ
opposita illa ad que se hʒ volūtas nō sunt simul.
Ad 20 ¶ Ad. xx. dōm. ꝙ idem fm idem nō mouet seipsum.
sed fm aliq̇d pt seipsum mouere. sic eñ intellect⁹ in/
q̄ʒtum intelligit actu pncipia reducit seipsum de po
tentia in actū q̄ʒtum ad ꝯclusiones. ⁊ volūtas inq̄ʒ/
tum vult finē reducit se in actū q̄ʒtum ad ea q̄ sunt
Ad 21 ad finē. ¶ Ad. xxi. dōm. ꝙ motus volūtatis cuʒ sint
multiformes reducūtur ad aliqđ pncipium vnifor
me. qđ tñ nō est corpus celeste. sed deus. vt dictū est.
si accipiat̃ pncipiū qđ directe volūtatē mouet / si au
tem loquamur de motu voluntatis fm ꝙ mouet̃ ab
exteriori sensibili p occasionem. sic motus volūtatis
reducit̃ in corpus celeste / nec tñ ex necessitate volun/
tas mouet̃. nō eñ est nccariū ꝙ p̄sentatis cibis delec/
tabilib⁹ volūtas apptat ipsas. Nec tñ verū est ꝙ ea
que directe causant̃ a corporib⁹ celestib⁹ ex necessitate
ab ipsis pueniant. vt eñ phus dt. vi. metaph. si oīs
effectus ex aliqua cā pcederet. et oīs cā ex necessitate
pduceret suū effectū. sequeret̃ ꝙ om̄ia essent necessa/
ria. Sed vtrūqʒ istoꝝ est falsum. qꝛ alique cause etiā
cū sint sufficientes nō ex necessitate pducūt suos effe
ctus. qꝛ possunt impediri. sicut pʒ in om̄ib⁹ causis na
turalib⁹ / Nec iterū verū est ꝙ om̄e qđ fit habeat cām
naturalē. ea eñ que fiūt p accñs nō fiūt ab aliqua cā
actiua naturali. qꝛ qđ est p accñs nō est ens vnū. sic ḡ
occursus impedientis cū sit p accñs nō reducit̃ in cor
pus celeste sicut in cām. agit eñ corpus celeste p mo
dum agentis naturalis. ¶ Ad. xxij. dōm. ꝙ ille q̇ fa/ Ad 22
cit qđ nō vult nō hʒ liberā actōem. sed pt habere libe/
ram volūtatem. ¶ Ad. xxiij. dōm ꝙ hō peccās liberū Ad 23
arbitriū pdidit q̄ʒtum ad libertatē. que est a culpa et
miseria. nō aūt q̄ʒtū ad libertatē que est ad coactōem
¶ Ad. xxiiij. dōm. ꝙ ꝯsuetudo facit necessitatēʒ non Ad 24
simpl'r. sed in repentinis precipue. nam ex deliberatōe
q̄ʒtumcūqʒ ꝯsuetus potest contra ꝯsuetudinē agere

Materia septima de

peccato veniali. duodecim q̄stiones hñs Prima vtꝝ
veniale pctm̄ ꝯuenienter diuidat̃ ꝯtra mortale. Se
cūda vtrū pctm̄ veniale diminuat charitatē. Tercia
vtrū veniale pctm̄ possit fieri mortale Quarta vtruʒ
circūstantia faciat de veniali mortale. Quinta vtꝝ in
rōne supiori possit esse veniale pctm̄. Sexta vtrū in
sensualitate possit esse pctm̄ veniale. Septima vtrū
hō in statu innocentie potuerit peccare venial'r Octa
ua vtrū pmi motus in infidelib⁹ sint pctā venialia.
Nona vtrū angelus bonus vel malus possit peccare
venialiter. Decima vtꝝ pctm̄ veniale sine charitate
puniat̃ pena eterna. Undecima vtrū aliq̄ pctā venia
lia remittātur post hanc vitā in purgatorio. Duode
cima. vtrū peccata venialia remittantur hic per asper
sionem aque benedicte

Questio ē de

peccato veniali. Et pmo
querit̃ vtrū veniale pec/
catū ꝯuenienter diuidat̃
ꝯtra mortale ¶ Et vide
tur pmo ꝙ nō. qꝛ vt Au
gust. dt. xxij. ꝯtra faustū
Pctm̄ est dictū vel factū
vel ꝯcupituʒ ꝯtra legem
eternā. sed om̄e pctm̄ qđ est ꝯtra legeʒ eternā est mor
tale. ḡ om̄e pctm̄ est mortale. nō ḡ recte diuidet̃ pctm̄
in mortale ⁊ veniale. ¶ P̄. Pctm̄ meret̃ penā fm suā
rōnem. pene aūt ꝯtrariat̃ venia que tollit ipsam. ḡ ve
niale repugnat rōni peccati. sed nulla drñtia diuisi/
ua generis repugnat ei. ergo pctm̄ nō pt ꝯuenienter
diuidi p mortale ⁊ veniale. ¶ P̄. Quicūqʒ inordina
te ꝯuertit̃. ꝯuertit̃ ad aliqđ bonū ꝯmutabile. sed qui
ꝯuertit̃ ad bonū ꝯmutabile auertit̃ ab incōmutabi
li. qꝛ qui accedit ad vnū terminū recedit ab altero ite

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-356/0330
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG